

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

17 octombrie 2019*

„Trimitere preliminară – Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 – Articolul 4 litera (c) și articolul 7 alineatul (1) litera (e) – Sisteme din domeniul calității produselor agricole și alimentare – Concurență loială – Mozzarella di Bufala Campana DOP – Obligația de separare a spațiilor de producție a «Mozzarella di Bufala Campana DOP»”

În cauza C-569/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia), prin decizia din 12 iulie 2018, primită de Curte la 11 septembrie 2018, în procedura

Caseificio Cirigliana Srl,

Mail Srl,

Sorì Italia Srl

împotriva

Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali,

Presidenza del Consiglio dei Ministri,

Ministero della Salute,

cu participarea:

Consorzio di Tutela del Formaggio Mozzarella di Bufala Campana,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul S. Rodin (raportor), președinte de cameră, doamna K. Jürimäe și domnul N. Piçarra, judecători,

avocat general: domnul E. Tanchev,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: italiana.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de A. Peluso și de S. Fiorentino, avvocati dello Stato;
- pentru Comisia Europeană, de D. Bianchi și de I. Naglis, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general, pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește articolele 3, 26, 32, 40 și 41 TFUE, precum și articolele 1, 3-5 și 7 din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare (JO 2012, L 343, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Caseificio Cirigliana Srl, Mail Srl și Sorì Italia Srl (denumite în continuare, împreună, „Caseificio Cirigliana și alții”), pe de o parte, și Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali (Ministerul politicilor agricole, alimentare și forestiere, Italia), Presidenza del Consiglio dei Ministri (Președinția Consiliului de Miniștri, Italia) și Ministero della Salute (Ministerul Sănătății, Italia), pe de altă parte, în legătură cu o procedură privind reformarea unei hotărâri a Tribunale amministrativo regionale del Lazio, sede di Roma (Tribunalul Administrativ Regional din Lazio, sediul din Roma, Italia) din 19 noiembrie 2015 privind decreto ministeriale n. 76262 – Modalità per l’attuazione delle disposizioni di cui all’articolo 4 del decreto-legge 24 giugno 2014, n.° 91, recante: „Misure per la sicurezza alimentare e la produzione della Mozzarella di Bufala Campana DOP” (Decretul ministerial nr. 76262 privind normele de punere în aplicare a dispozițiilor prevăzute la articolul 4 din Decretul-lege nr. 91 din 24 iunie 2014 referitor la: „Măsurile privind siguranța alimentară și producția de «Mozzarella di Bufala Campana DOP»” din 9 septembrie 2014 (GURI nr. 219 din 20 septembrie 2014, p. 8) (denumit în continuare „Decretul ministerial nr. 76262/2014”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentul (47) al Regulamentului nr. 1151/2012 are următorul cuprins:

„Pentru a garanta consumatorului caracteristicile specifice ale indicațiilor geografice și ale specialităților tradiționale garantate, operatorii ar trebui să fie supuși unui sistem care verifică conformitatea cu caietul de sarcini al produsului.”

- 4 Articolul 1 din acest regulament este redactat după cum urmează:

„Prezentul regulament are scopul de a-i ajuta pe producătorii de produse agricole și alimentare în vederea informării cumpărătorilor și consumatorilor cu privire la caracteristicile și proprietățile de producție agricolă ale produselor agricole și alimentare respective, asigurând astfel:

- (a) concurență loială pentru fermierii și producătorii de produse agricole și alimentare cu caracteristici și proprietăți care oferă valoare adăugată;

[...]

5 Articolul 4 din regulamentul menționat prevede:

„Se instituie un sistem referitor la denumirile de origine protejate și la indicațiile geografice protejate care să-i ajute pe producătorii de produse legate de o zonă geografică prin:

- (a) asigurarea unui profit echitabil, adecvat în raport cu calitățile produselor lor;
- (b) asigurarea unei protecții uniforme a denumirilor, sub formă de drept de proprietate intelectuală pe teritoriul Uniunii;
- (c) informarea clară a consumatorilor în privința proprietăților produsului care oferă valoare adăugată.”

6 Articolul 7 din Regulamentul nr. 1151/2012, intitulat „Caietul de sarcini”, prevede:

„(1) O denumire de origine protejată sau o indicație geografică protejată trebuie să fie conformă cu un caiet de sarcini care să includă cel puțin:

- (a) denumirea care urmează a fi protejată ca denumire de origine sau indicație geografică, astfel cum este folosită în limbajul comercial sau în limbajul comun, și numai în limbile care sunt sau au fost folosite în mod tradițional în descrierea unui produs specific în zona geografică delimitată;
- (b) descrierea produsului, inclusiv materiile prime, dacă este cazul, precum și principalele caracteristici fizice, chimice, microbiologice sau organoleptice ale produsului;
- (c) definirea zonei geografice delimitate cu privire la legătura menționată la litera (f) punctul (i) sau punctul (ii) a prezentului alineat și, dacă este cazul, detalii care să indice respectarea condițiilor prevăzute la articolul 5 alineatul (3);
- (d) dovada faptului că produsul este originar din zona geografică delimitată menționată la articolul 5 alineatul (1) sau (2);
- (e) descrierea metodei de obținere a produsului și, după caz, a metodelor locale autentice și invariabile, precum și a informațiilor legate de ambalare, atunci când grupul solicitant stabilește și oferă o justificare suficientă, specifică produsului, pentru care ambalarea trebuie să aibă loc în zona geografică delimitată în scopul de a păstra calitatea, de a garanta originea sau de a asigura controlul, ținând seama de legislația Uniunii, în special de legislația privind libera circulație a mărfurilor și libera furnizare a serviciilor;
- (f) elemente care să stabilească:
 - (i) legătura dintre calitatea sau caracteristicile produsului și mediul geografic menționat la articolul 5 alineatul (1) sau
 - (ii) după caz, legătura dintre o anumită calitate, reputația sau o altă caracteristică a produsului și originea geografică menționată la articolul 5 alineatul (2);
- (g) numele și adresa autorităților sau, dacă sunt disponibile, numele și adresa organismelor care verifică respectarea dispozițiilor caietului de sarcini, în temeiul articolului 37, precum și sarcinile precise ale acestora;
- (h) orice normă specifică de etichetare a produsului în cauză.

(2) Pentru a garanta caracterul relevant și succint al informațiilor conținute în caietul de sarcini, Comisia este împuternicită să adopte, în conformitate cu articolul 56, acte delegate de stabilire a unor norme care limitează informațiile incluse în caietul de sarcini menționat la alineatul (1) al prezentului articol, atunci când această limitare este necesară pentru a evita cererile de înregistrare excesiv de voluminoase.

Comisia poate adopta acte de punere în aplicare pentru stabilirea unor norme privind forma caietului de sarcini. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 57 alineatul (2).”

- 7 O cerere de modificare a caietului de sarcini al produsului „Mozzarella di Bufala Campana DOP” a fost publicată la 25 aprilie 2007 (JO 2007, C 90, p. 5). Modificarea respectivă a fost aprobată de Regulamentul (CE) nr. 103/2008 al Comisiei din 4 februarie 2008 de aprobare a modificărilor care nu sunt minore din caietul de sarcini al unei denumiri înregistrate în Registrul denumirilor de origine protejate și al indicațiilor geografice protejate – Mozzarella di Bufala Campana (DOP) (JO 2008, L 31, p. 31) (denumit în continuare „caietul de sarcini al produsului «Mozzarella di Bufala Campana DOP»”).
- 8 În conformitate cu punctele 4.4 și 4.5 din caietul de sarcini al produsului „Mozzarella di Bufala Campana DOP”:

„4.4. Dovada originii: Fiecare etapă a procesului de producție trebuie controlată prin descrierea exactă a produselor care au intrat și care au ieșit. Aceasta, împreună cu înscrierea în registrul specific, gestionat de organismul de control, de fermieri, de producători și de unitatea de ambalare, permit urmărirea produsului pe întregul parcurs al procesului de producție. Materia primă este și ea atent controlată de organismul competent în toate etapele de producție. Toate persoanele fizice sau juridice înscrise în aceste diverse registre sunt supuse controlului organismului competent în conformitate cu prevederile caietului de sarcini și a planului de control stabilit. Dacă organismul competent constată nereguli, chiar dacă aceste nereguli privesc doar una dintre etapele procesului de producție, produsul nu poate fi comercializat sub denumirea de origine protejată «Mozzarella di Bufala Campana».

4.5. Metoda de obținere: Caietul de sarcini prevede în special ca «Mozzarella di Bufala Campana» să fie produsă în exclusivitate din lapte de bivoliță integral proaspăt. Procesul de fabricație prevede utilizarea de lapte crud, eventual supus unui tratament termic sau pasteurizat, provenit de la bivolițe crescute în zona menționată la articolul 2.

[...]”

Dreptul italian

- 9 Articolul 4 alineatele 1 și 3 din Decretul-lege nr. 91 din 24 iunie 2014 (GURI nr. 144 din 24 iunie 2014), aprobat cu modificări prin Legea nr. 116 din 11 august 2014 (supliment ordinar la GURI nr. 192 din 20 august 2014) (denumit în continuare „Decretul-lege nr. 91/2014”), are următorul cuprins:

„1. Producția de «Mozzarella di Bufala Campana DOP», înregistrată ca denumire de origine protejată (DOP) în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1107/96 al Comisiei din 12 iunie 1996 privind înregistrarea indicațiilor geografice și a denumirilor de origine în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 17 din Regulamentul (CEE) nr. 2081/92 al Consiliului (JO 1996, L 148, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 19, p. 44), trebuie să se desfășoare într-un spațiu în care se prelucrează exclusiv lapte care provine din exploatații înscrise în sistemul de control al DOP «Mozzarella di Bufala Campana». În acest spațiu poate avea loc, de asemenea, producția de produse semipreparate și de alte produse care trebuie realizate exclusiv cu lapte care provine din exploatații incluse în sistemul de control al DOP «Mozzarella di Bufala Campana». Producția de produse realizate inclusiv sau exclusiv cu lapte care nu

provine din exploatații agricole introduse în sistemul de control al DOP «Mozzarella di Bufala Campana» trebuie să fie efectuată într-un spațiu diferit, în conformitate cu dispozițiile decretului menționat la alineatul 3.

[...]

3. Prin Decretul Ministerului Politicilor Agricole, Alimentare și Forestiere, în acord cu Ministerul Sănătății, care urmează să fie adoptat în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului decret, se stabilesc modalitățile de punere în aplicare a dispozițiilor de la alineatul 1 a treia teză și de la alineatul 2, care prevăd că separarea zonelor de producție menționate la alineatul 1 ultima teză previne orice contact, chiar și accidental, între laptele care provine de la exploatațiile care sunt incluse în sistemul de control al Mozzarella di Bufala Campana DOP și alte tipuri de lapte, precum și între Mozzarella di Bufala Campana DOP și produsele obținute cu alte tipuri de lapte în toate etapele de prelucrare și de ambalare.”

10 Articolul 1 alineatul 1 din Decretul ministerial nr. 76262/2014 prevede:

„În aplicarea articolului 4 alineatul 1 a treia teză din Decretul-lege nr. 91/2014, producția de produse realizate inclusiv sau exclusiv cu lapte care nu provine din exploatații agricole introduse în sistemul de control al DOP «Mozzarella di Bufala Campana» trebuie să fie efectuată într-un spațiu diferit, care să fie fizic separat de zona de producție a «Mozzarella di Bufala Campana DOP» și de produsele realizate exclusiv cu lapte care provine de la exploatații incluse în sistemul de control al DOP «Mozzarella di Bufala Campana». Separarea fizică trebuie să împiedice orice contact, chiar și accidental, între laptele care provine de la exploatațiile care sunt incluse în sistemul de control al «Mozzarella di Bufala Campana DOP» și alte tipuri de lapte, precum și între «Mozzarella di Bufala Campana DOP» și produsele obținute cu alte tipuri de lapte și, prin urmare, se referă la instalații de depozitare, de manipulare, de prelucrare a laptelui și de ambalare a produselor. Instalațiile și echipamentele care nu vin în contact cu laptele și/sau cu produsele obținute din acesta pot fi utilizate în exploatarea liniilor de producție situate în spații diferite.”

Situația de fapt din litigiul principal și întrebarea preliminară

- 11 La 18 noiembrie 2014, Caseificio Cirigliana și alții, care produc și vând mozzarella de bivoliță DOP, dar și mozzarella de bivoliță care nu face parte din sistemul DOP (denumit în continuare „sistemul DOP”), au introdus o acțiune împotriva Decretului ministerial nr. 76262/2014 la Tribunale amministrativo regionale del Lazio, sede di Roma (Tribunalul Administrativ Regional din Lazio, sediul din Roma).
- 12 Caseificio Cirigliana și alții au considerat că Decretul ministerial nr. 76262/2014 s-a limitat exclusiv la revizuirea și la menținerea poziției întreprinderilor care utilizează exclusiv lapte de bivoliță care provine din zonele DOP (denumite în continuare „zonele DOP”), lăsând neschimbate problematicile născute din normele administrative anterioare destinate întreprinderilor care utilizează materii prime diferite de laptele de bivoliță care provine din zonele DOP.
- 13 Potrivit Caseificio Cirigliana și alții, Decretul ministerial nr. 76262/2014 încalcă principiul diversificării, prevăzut de Regulamentul nr. 1151/2012. Reclamantele au considerat că Decretul ministerial nr. 76262/2014 a deplasat criteriul de desemnare a destinatarilor dispozițiilor restrictive, mai exact de la producătorii de „Mozzarella di Bufala Campana DOP” la cei care prelucrează lapte diferit de cel care provine din exploatațiile care fac parte din sistemul DOP. Or, deplasarea respectivă ar încălca principalul obiectiv al Regulamentului nr. 1151/2012, și anume cel al valorificării produsului „protejat” pentru a completa politica de dezvoltare rurală și politicile agricole, în special în ceea ce privește zonele defavorizate.

- 14 Caseificio Cirigliana și alții au considerat că Decretul ministerial nr. 76262/2014 este afectat de nelegalitate în măsura în care acesta stabilește destinația exclusivă a unităților care prelucurează lapte de bivoliță care provine din zonele DOP și interdicția care rezultă, pentru acestea din urmă, de a deține și de a stoca, în cadrul lor, materii prime și brânzeturi, altele decât lapte și brânză din lapte de bivoliță obținute exclusiv din prelucrarea laptelui care provine din zonele DOP, precum și subproduse sau produse derivate obținute din aceeași materie primă.
- 15 La 19 noiembrie 2015, Tribunale amministrativo regionale del Lazio, sede di Roma (Tribunalul Administrativ Regional din Lazio, sediul din Roma) a respins acțiunea întemeindu-se pe aprecierea caracterului rezonabil al reglementării naționale, care urmărește să asigure îndeplinirea obiectivelor de siguranță alimentară și de protecție a consumatorului final. Această instanță nu s-a pronunțat cu privire la motivul referitor la compatibilitatea Decretului ministerial nr. 76262/2014 cu Regulamentul nr. 1151/2012.
- 16 În cadrul procedurii de apel din fața Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia), care este instanța de trimitere în prezenta cauză, Caseificio Cirigliana și alții au invocat, în primul rând, încălcarea articolelor 3, 26, 32, 40 și 41 TFUE, întrucât Decretul ministerial nr. 76262/2014 le pune în poziție defavorabilă în raport cu societățile concurente care produc produse DOP și pentru care nu sunt prevăzute nici controale suplimentare, nici destinația exclusivă a liniilor de producție pentru o tipologie unică de produse. În al doilea rând, aceste părți au invocat încălcarea principiului nediscriminării ca urmare a faptului că decretul menționat discriminează societățile care utilizează lapte care provine din afara zonelor DOP în raport cu cele care utilizează exclusiv lapte care provine din astfel de zone. În al treilea rând, reclamantele au invocat încălcarea articolului 1 din Regulamentul nr. 1151/2012, precum și a Regulamentului (UE) nr. 510/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 de stabilire a regimului comercial aplicabil anumitor mărfuri rezultate din transformarea produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 1216/2009 și (CE) nr. 614/2009 ale Consiliului (JO 2014, L 150, p. 1).
- 17 Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) a respins, prin hotărârea parțială din 21 august 2018, toate criticile referitoare la caracterul neconstituțional al Decretului-lege nr. 91/2014, astfel încât acest decret a fost considerat de această instanță proporțional și rezonabil. Cu toate acestea, instanța respectivă a decis să examineze critica privind compatibilitatea decretului-lege menționat cu dreptul Uniunii.
- 18 În această privință, potrivit instanței menționate și contrar argumentației părților, Decretul-lege nr. 91/2014 și Decretul ministerial nr. 76262/2014 nu au impus nicidecum utilizarea unor unități separate pentru producția de mozzarella DOP și non-DOP, ci au impus doar utilizarea unor „spații separate”. Cu toate acestea, potrivit aceleiași instanțe, o astfel de interpretare eronată a reglementării naționale de către reclamante nu repune în discuție relevanța trimiterii preliminare, în măsura în care simplul fapt de a produce mozzarella de bivoliță non-DOP în încăperi diferite și separate de cele utilizate pentru producerea de „Mozzarella di Bufala DOP” implică în orice caz investiții și, prin urmare, sacrificii economice potențial de natură să aducă atingere liberei concurențe între operatorii de pe piața mozzarellei.
- 19 Amintind jurisprudența Curții referitoare la politica agricolă comună, instanța de trimitere consideră că DOP-urile fac obiectul unei protecții particulare, fără a repune însă în discuție, în mod disproportionat, libertatea de a desfășura o activitate comercială și libera concurență.
- 20 Pe de o parte, această instanță susține că din jurisprudența Curții reiese că reglementarea referitoare la DOP-uri îi protejează pe beneficiarii lor împotriva unei utilizări abuzive de către terți a respectivelor denumiri, în măsura în care DOP-urile sunt susceptibile de a beneficia de o largă reputație în rândul consumatorilor și de a constitui, pentru producătorii care îndeplinesc condițiile pentru utilizarea lor, un mijloc esențial de a-și crea o clientelă. Reputația DOP-urilor se formează, potrivit instanței menționate, în funcție de imaginea de care aceste DOP-uri beneficiază în rândul consumatorilor și

depinde, esențialmente, de caracteristicile particulare și, mai general, de calitatea produsului. Astfel, în percepția consumatorului, legătura dintre reputația producătorului și calitatea produselor depinde, în plus, de convingerea sa că produsele vândute sub o DOP sunt autentice.

- 21 Pe de altă parte, aceeași instanță amintește că reclamantele consideră că reglementarea națională depășește ceea ce este necesar pentru a proteja DOP „Mozzarella di Bufala Campana”, în măsura în care impune ca produsele care implică inclusiv sau exclusiv utilizarea unui lapte diferit de cel care provine din exploatații incluse în sistemul de control al acestei DOP să fie fabricate într-un spațiu separat, inclusiv în cadrul aceleiași unități, cu scopul de a evita orice contact între laptele care provine din exploatații înscrise în sistemul de control al respectivei DOP și alt lapte și, *a fortiori*, orice contrafacere.
- 22 În aceste condiții, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolele 3, 26, 32, 40 și 41 TFUE, precum și articolele 1, 3, 4, 5 și 7 din Regulamentul nr. 1151/2012, care impun statelor membre să asigure atât libera concurență a produselor în cadrul Uniunii Europene, cât și protecția sistemelor de calitate pentru a sprijini zonele agricole defavorizate, trebuie interpretate în sensul că se opun ca, în temeiul dreptului național (articolul 4 din Decretul-lege nr. 91/2014), să se impună o restricție cu privire la activitatea de producție a «Mozzarella di Bufala Campana DOP», care trebuie să se desfășoare în unități destinate exclusiv unei astfel de producții și în care este interzisă deținerea și depozitarea laptelui provenind de la exploatații agricole care nu sunt incluse în sistemul de control al DOP «Mozzarella di Bufala Campana»?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Cu privire la admisibilitate

- 23 Guvernul italian invocă inadmisibilitatea cererii de decizie preliminară, susținând că, pe de o parte, cauza principală privește o situație pur internă care nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii. Pe de altă parte, acest guvern apreciază că cererea de decizie preliminară nu pare să îndeplinească cerințele de admisibilitate prevăzute la articolul 94 din Regulamentul de procedură al Curții, întrucât interpretarea dreptului Uniunii solicitată nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, problema fiind de natură pur ipotetică.
- 24 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub răspunderea sa, și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice, beneficiază de o prezumție de relevanță. Refuzul Curții de a se pronunța asupra unei cereri formulate de o instanță națională nu este posibil decât dacă interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică ori atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 63 și jurisprudența citată).
- 25 În speță, din cererea de decizie preliminară reiese că aceasta vizează, pe de o parte, interpretarea dispozițiilor Regulamentului nr. 1151/2012, în cadrul unui litigiu în care a fost invocată problema validității, în raport cu aceste dispoziții, a Decretului ministerial nr. 76262/2014 care instituie măsuri privind siguranța alimentară și producția de „Mozzarella di Bufala Campana DOP”.

- 26 Conform articolului 4 literele (b) și (c) din Regulamentul nr. 1151/2012, acesta urmărește să instituie un sistem referitor la DOP și la indicațiile geografice protejate pe teritoriul Uniunii care să îi ajute pe producătorii de produse legate de o zonă geografică, prin asigurarea unei protecții uniforme a denumirilor, sub formă de drept de proprietate intelectuală pe teritoriul Uniunii și informarea clară a consumatorilor în privința proprietăților produsului care oferă valoare adăugată.
- 27 În aceste condiții, nu se poate susține că interpretarea dispozițiilor din același regulament nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal sau că problema este de natură ipotetică.
- 28 Pe de altă parte, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea articolelor 3, 26, 32, 40 și 41 TFUE. Or, astfel cum a arătat Comisia în observațiile sale, această instanță nu a prezentat în decizia de trimitere nici motivele care au determinat-o să își pună problema interpretării acestor dispoziții, nici legătura pe care ea o stabilește între dispozițiile menționate și legislația în discuție în litigiul principal. În aceste condiții, trebuie să se constate că cererea de decizie preliminară nu îndeplinește cerințele de la articolul 94 din Regulamentul de procedură al Curții și că trebuie să fie declarată inadmisibilă în măsura în care se referă la interpretarea acestor dispoziții din Tratatul FUE.
- 29 Prin urmare, trebuie să se considere că cererea de decizie preliminară nu este admisibilă decât în măsura în care privește interpretarea dispozițiilor Regulamentului nr. 1151/2012.

Cu privire la fond

- 30 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, aceasta poate fi determinată să ia în considerare norme de drept al Uniunii la care instanța națională nu a făcut trimitere în enunțul întrebării sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 februarie 2017, Muncípio de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76, punctul 20, precum și jurisprudența citată).
- 31 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere urmărește să afle în esență dacă articolul 4 litera (c) și articolul 7 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1151/2012, precum și caietul de sarcini al produsului „Mozzarella di Bufala Campana DOP” trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale cum este cea în discuție în litigiul principal, care prevede că activitatea de producție a „Mozzarella di Bufala Campana DOP” trebuie să se desfășoare în spații destinate exclusiv acestei producții, inclusiv în cadrul unei singure unități, și în care sunt interzise deținerea și depozitarea de lapte care provine din exploatații care nu sunt înscrise în sistemul de control DOP „Mozzarella di Bufala Campana”.
- 32 Mai întâi, după cum s-a amintit la punctul 26 din prezenta hotărâre, articolul 4 litera (c) din Regulamentul nr. 1151/2012 prevede că se instituie un sistem referitor la denumirile de origine protejate și indicațiile geografice protejate care să îi ajute pe producătorii de produse legate de o zonă geografică prin informarea clară a consumatorilor în privința proprietăților produsului care oferă valoare adăugată.
- 33 În această privință, din articolul 7 alineatul (1) litera (e) din acest regulament reiese că o DOP sau o indicație geografică protejată trebuie să fie conformă cu un caiet de sarcini care să includă, printre altele, descrierea metodei de obținere a produsului. Din considerentul (47) al regulamentului menționat rezultă că respectarea de către producători a caietului de sarcini urmărește să garanteze consumatorului că produsul posedă caracteristicile specifice ale indicațiilor geografice și ale specialităților tradiționale garantate.
- 34 Astfel, punctul 4.4 din caietul de sarcini al produsului „Mozzarella di Bufala Campana DOP” prevede ca fiecare etapă a procesului de producție a produsului în cauză, precum și materiile prime utilizate pentru producția sa să fie strict controlate pentru a garanta trasabilitatea acestui produs atât în

amonte, cât și în avalul procesului de producție și că constatarea unor nereguli, chiar dacă acestea privesc doar una dintre etapele procesului de producție, conduce la pierderea DOP. În plus, punctul 4.5 din acest caiet de sarcini prevede în special ca „Mozzarella di Bufala Campana” să fie produsă în exclusivitate din lapte de bivoliță integral proaspăt.

- 35 În continuare, trebuie amintit că, conform jurisprudenței Curții, legislația Uniunii manifestă o tendință generală de punere în valoare a calității produselor în cadrul politicii agricole comune pentru a promova reputația produselor menționate, în principal datorită folosirii unor denumiri de origine care fac obiectul unei protecții speciale. Aceasta urmărește de asemenea să răspundă așteptărilor consumatorilor referitoare la produse de calitate și la o origine geografică sigură, precum și să faciliteze obținerea de către producători, în condiții de concurență egală, a unor venituri sporite în schimbul unui efort calitativ real (Hotărârea din 19 decembrie 2018, S, C-367/17, EU:C:2018:1025, punctul 24 și jurisprudența citată).
- 36 În sfârșit, denumirile de origine intră în sfera drepturilor de proprietate industrială și comercială. Reglementarea aplicabilă îi protejează pe beneficiarii lor împotriva unei utilizări abuzive a denumirilor respective de către terții care urmăresc să profite de pe urma reputației pe care au dobândit-o acestea. Ele urmăresc să garanteze că un produs care poartă o denumire de origine provine dintr-o anumită zonă geografică și prezintă anumite caracteristici specifice. Ele pot beneficia de o largă reputație în rândul consumatorilor și pot constitui pentru producătorii care îndeplinesc condițiile pentru a le utiliza un mijloc esențial de a-și câștiga o clientelă. Reputația denumirilor de origine depinde de imaginea de care se bucură acestea în fața consumatorilor. Această imagine depinde ea însăși, în esență, de caracteristicile specifice și, mai general, de calitatea produsului. Aceasta din urmă este cea pe care se bazează, în definitiv, reputația produsului. În percepția consumatorului, legătura dintre reputația producătorilor și calitatea produselor depinde, în plus, de convingerea că produsele vândute sub denumirea de origine sunt autentice (Hotărârea din 20 mai 2003, Consorzio del Prosciutto di Parma și Salumificio S. Rita, C-108/01, EU:C:2003:296, punctul 64).
- 37 În acest context, caietul de sarcini al produsului „Mozzarella di Bufala Campana DOP” impune, la punctul 4.4, cerințe precise cu privire la dovada originii acestui produs și în special ca materia primă să fie atent controlată de organismul competent în toate etapele de producție. În cazul unor nereguli, chiar dacă aceste nereguli privesc doar una dintre etapele procesului de producție, produsul nu poate fi comercializat, conform dispozițiilor menționate, sub denumirea de origine protejată DOP „Mozzarella di Bufala Campana”.
- 38 Aceleași cerințe urmăresc să garanteze trasabilitatea produsului atât în amonte, cât și în avalul procesului de producție și că produsul are caracteristicile specifice ale acestei DOP și, printre altele, că este, conform punctului 4.5 din acest caiet de sarcini, produs exclusiv din lapte de bivoliță integral proaspăt.
- 39 Prin urmare, dreptul Uniunii nu se opune unei condiții precum cea în discuție în litigiul principal, în pofida efectelor sale restrictive asupra schimburilor comerciale, dacă se demonstrează că constituie un mijloc necesar și proporțional de natură să asigure calitatea produsului în discuție, să garanteze originea acestuia sau să asigure controlul caietului de sarcini al acestei DOP (a se vedea prin analogie Hotărârea din 19 decembrie 2018, S, C-367/17, EU:C:2018:1025, punctul 26 și jurisprudența citată).
- 40 În speță, potrivit guvernului italian și sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, întrucât reglementarea națională în discuție în litigiul principal impune ca activitatea de producție a „Mozzarella di Bufala Campana DOP” să se facă în spații destinate exclusiv acesteia și în care sunt interzise deținerea și stocarea de lapte care provine din exploatații care nu sunt înscrise în sistemul de control al acestei DOP, aceasta urmărește să asigure o calitate a acestui produs care să corespundă cerințelor elaborării sale, enunțate în caietul de sarcini, reducând riscul ca, în mod intenționat sau

neintenționat, acest lapte să nu fie utilizat în producerea acestei DOP. Reglementarea națională menționată ar participa astfel la controlul efectiv al etapelor de producție a acestui produs și, prin urmare, la obiectivul de protecție a consumatorilor și de combatere a contrafacerilor.

- 41 Trebuie să se constate că o astfel de reglementare se înscrie în obiectivul de garantare a calității și a autenticității produsului DOP, precum și în cel de control al respectării de către producătorii care beneficiază de această DOP a caietului de sarcini pe baza căruia este înregistrată această DOP.
- 42 În această privință, Curtea a statuat că o măsură națională potrivit căreia instalațiile societăților care nu produc produsele care dau dreptul la o DOP trebuie să fie separate clar de cele unde sunt produse și stocate produsele care beneficiază de DOP este justificată de obiectivul de menținere a reputației largi a unui produs DOP (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 mai 2000, Belgia/Spania, C-388/95, EU:C:2000:244, punctele 72 și 75).
- 43 În ceea ce privește caracterul necesar și proporțional al reglementării menționate în raport cu obiectivul pe care aceasta îl urmărește, guvernul italian indică în esență, în observațiile sale, că controlul materiilor prime care provin din sisteme diferite, impus în caietul de sarcini al produsului „Mozzarella di Bufala Campana DOP”, ar fi în practică imposibil dacă „Mozzarella di Bufala Campana DOP” ar fi elaborată în aceleași spații ca produsele care nu intră sub incidența sistemului menționat.
- 44 Este de competența instanței de trimitere să determine, în lumina specificităților sectorului de producție a „Mozzarella di Bufala Campana DOP” și a riscurilor eventuale de contrafacere la care ar fi supusă această producție, dacă nu există efectiv nicio măsură mai puțin restrictivă decât separarea spațiilor de stocare a laptelui și de elaborare a produselor pentru a garanta eficacitatea controalelor și, prin urmare, conformitatea acestor produse cu caietul de sarcini al acestei DOP.
- 45 Din ansamblul observațiilor care precedă rezultă că articolul 4 litera (c) și articolul 7 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1151/2012, precum și caietul de sarcini al produsului „Mozzarella di Bufala Campana DOP” trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale cum este cea în discuție în litigiul principal, care prevede că activitatea de producție a „Mozzarella di Bufala Campana DOP” trebuie să aibă loc în spații destinate exclusiv acestei producții, inclusiv în cadrul unei singure unități, și în care sunt interzise deținerea și stocarea de lapte care provine din exploatații care nu intră sub incidența sistemului de control al DOP „Mozzarella di Bufala Campana”, dacă această reglementare constituie un mijloc necesar și proporțional pentru a păstra calitatea unui asemenea produs sau a asigura controlul caietului de sarcini al acestei DOP, aspect a cărui verificare revine în sarcina instanței de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 46 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

Articolul 4 litera (c) și articolul 7 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare, precum și caietul de sarcini al produsului „Mozzarella di Bufala Campana DOP” trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale cum este cea în discuție în litigiul principal, care prevede că activitatea de producție a „Mozzarella di Bufala Campana DOP” trebuie să aibă loc în spații destinate exclusiv acestei producții, inclusiv în cadrul unei singure unități, și în care sunt interzise deținerea și stocarea

de lapte care provine din exploatații care nu intră sub incidența sistemului de control al denumirii de origine protejate (DOP) „Mozzarella di Bufala Campana”, dacă această reglementare constituie un mijloc necesar și proporțional pentru a păstra calitatea unui asemenea produs sau a asigura controlul caietului de sarcini al acestei DOP, aspect a cărui verificare revine în sarcina instanței de trimitere.

Semnături